

ven en tilbageholdende Matrone; fra at være den lidenskabelige Agitator er hun sunken ned til at være Præsidentinde for en nøgtern, fredelig, lidenskabsløs Forening. Mange af de enkelte Kræfter rundt om i Tyskland have indset dette. Ved de aarlige Kvindekongresser, hvor Skaren samles om denne ældste Repræsentant for Kvindens Sag, hylder man hende for, hvad hun *var* — ikke for, hvad hun nu udretter.

Men medens saa mange have løsrevet sig fra Fru Otto, har Frøken Calm næsten glemt Udenverdenen for helt at slutte sig til hende. Den begejstrede, varmhjærtede, af sin Beundring forblændede Marie Calm har til sin sidste Stund vedblevet at anse Louise Otto som den eneste, det var værd at følge. For Fru Otto's Forening har hun ofret sin hele Kraft. Fru Otto's nu noget indsnævrede Ideer have udgjort hendes Synskreds, hun har, kort sagt, betragtet hele Kvindesagen med Fru Ottos nærsynede Blik.

At denne — snart sytti Aar gammel — ser Tidens gjærende Spørgsmaal fra et andet Synspunkt end i Ungdommen, er forklarligt og undskyldeligt. Med tidligere Opofrelser have Gjenfordighederne og Skuffelserne gaaet Haand i Haand. Hun har mødt saa lidet af Udholdenhed, hun har forholdsvis fundet saa faa dygtige Hjælpere, at hun vel har kunnet tabe lidt af sit Mod. At Marie Calm har støttet hende og forstaaet hende, er paa den anden Side ligesaa forklarligt. Thi fraset den personlige Sympati, som hun i saa rigeligt Maal har skænket hende, har det stemt vel med hendes Forsigtighed og hendes kvindelige Beskedenhed at underordne sig en stærkere Aand. Hun har heller fulgt end gaaet i Spidsen, heller afventet end stormet frem. Men har Frøken Calms Virkefelt inden Kvindesagen end været snævert, saa har hendes Arbejde dog ingenlunde været uden Betydning. Naar Kvindesags-Kongressen hvert Aar skulde samles, valgte man forsætlig hver Gang en anden By. Og hver Gang var det hende, som sendtes ud for at bane Vejen. Dette Arbejde var baade vanskeligt og ansvarsfuldt. Der udfordredes megen Forsigtighed, megen Taalmodighed og ikke liden Selvopofrelse for at vinde Terræn for de nye Ideer.

Marie Calms elskværdige og kvindelige Væsen var ved disse Lejligheder en vigtig Støtte for Sagen. Med den fine Takt, hvormed hendes Intelligens var parret, formaaede hun næsten altid at vinde enkelte af den Bys Indvaanere, som man tænkte